Gevonden op zolder……

Snuffelend op zolder, kwam ik een interessant document tegen.
Een "open brief" aan de heemkundekring van 15 februari 1990 van Adriaan Hatenboer uit Schiedam, waar volgens mij nooit iets mee is gedaan. Ik begon het te lezen en al snel kwam ik tot de conclusie dat er interessante informatie in staat. Een open brief hoort niet op een donkere zolder te liggen maar openbaar te zijn, in elk geval voor de leden van de heemkundekring. Maar niet zonder toestemming van de schrijver. Er staat een telefoonnummer onder aan de brief. Ik bel en krijg mevrouw Hatenboer aan de lijn. Als ik vertel wie ik ben en waar ik voor bel vertelt ze dat haar man Adriaan 4 jaar geleden op 87 jarige leeftijd is gestorven. Zijzelf is 84. Ze vindt het een goed idee om de brief alsnog te publiceren. "Jammer dat hij er niet meer is. Hij had u nog heel veel kunnen vertellen", zegt ze. Inderdaad jammer. Zoals u zult lezen, eindigt zijn open brief met de vraag naar foto's en documenten van en over de familie Hatenboer. Ook al leeft Adriaan Hatenboer niet meer: foto's en documenten blijven welkom, zowel bij de familie Hatenboer als bij ons. Dus mocht u foto's of informatie hebben of kent u iemand met foto's, dan horen wij dat graag van u.

Tineke Nienhuis
mei 2011

Schippersfamilie Hatenboer
(Brief Adriaan Hatenboer aan Heemkundekring "Des Graven Moer" d.d. 15 februari 1990)

"De familienaam "Hatenboer" zal men vergeefs in de telefoongids van 's Gravenmoer zoeken. Vanaf het einde van de 17de eeuw tot halverwege de 19^{e} eeuw hebben echter veel gezinnen Hatenboer in 's Gravenmoer gewoond en gewerkt.
Ik, Adriaan Hatenboer, wonend in Schiedam, ben een van de vele nazaten van de 's Gravenmoerse Hatenboers, die nu voornamelijk in het westen van het land wonen.
Sinds kort houd ik mij bezig met een familie-onderzoek, dat – voorlopig althans – gericht is op de voorouders van vaders kant. De stoot hieraan gaf het te voorschijn komen bij mijn jongste broer van een oude foto met daarop de afbeelding van een op een werf liggende binnenvaartschip met zeilen. Mijn vader Johan Hatenboer, ook al weer vele jaren geleden overleden, had deze foto na de Tweede Wereldoorlog van een van zijn toen nog levende zusters gekregen.
Na het overlijden van mijn vader was de foto in het bezit van mijn broer gekomen. Wij wisten nog dat mijn vader eens had verteld, dat hij als kind bij zijn vader Gijsbert Hatenboer op dat schip had gevaren, maar wij wisten niet meer de naam van het schip en op welke werf de foto was genomen. Na een lange, intensieve speurtocht kwam ik erachter dat de boot in 1893 in opdracht van mijn overgrootvader Jan Hatenboer, rentenierend oud-schipper in 's Gravenmoer, was gebouwd op de
scheepswerf van Johannes de Graaf in Waspik, dat de boot toen "Nestor" heette en dat mijn grootvader Gijsbert op de boot voer. Ik kwam te weten dat de boot, na de verkoop in 1906 door Gijsbert, die inmiddels de boot geërfd had, een aantal malen van eigenaar wisselde, in de oorlog zwaar beschadigd werd maar weer hersteld werd en nu nog steeds in gebruik is. De boot ligt in de Amstel in

Amsterdam. De huidige eigenaar woont met zijn gezin op de boot, welke al tientallen jaren van een motor is voorzien.

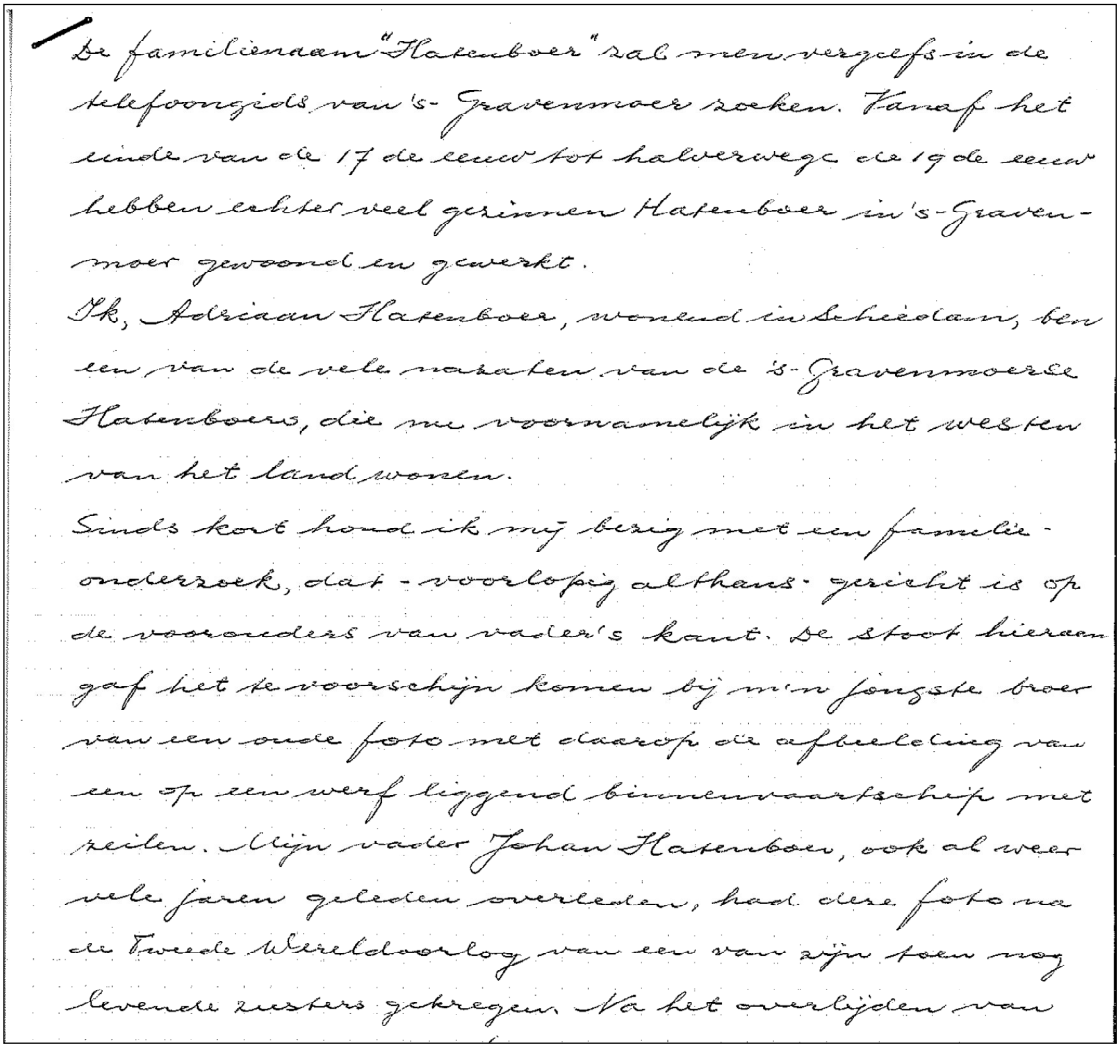

De familienaam "Hatenboer" zal men vergeefs in de telefoongids van 's-Gravenmoer zoeken. Vanaf het einde van de 17de eeuw tot halverwege de 19de eeuw hebben echter veel geslachten Hatenboer in 's-Gravenmoer gewoond en gewerkt.
Ik, Adriaan Hatenboer, wonend in Scheiedam, ben een van de vele nazaten van de 's-Gravenmoerse Hatenboers, die nu voornamelijk in het westen van het land wonen.
Sinds kort hond ik mij bezig met een familieonderzoek, dat - voorlopig althans - gericht is op de voorouders van vader's kant. De stoot hieraan gaf het te voorschijn komen bij m'n jongste broer van een oude foto met daarop de afbeelding van een op een werf liggend binnenvaartschip met zeilen. Mijn vader Johan Hatenboer, ook al weer vele jaren geleden overleden, had deze foto na de Tweede Wereldoorlog van een van zijn toen nog levende zusters gekregen. Na het overlijden van

De zeilen waren er al in 1940 afgegaan. In de zomervakanties en weekends wordt er met de boot gevaren.

Aangemoedigd door de succesvolle speurtocht naar de boot wilde ik meer over mijn voorouders weten. Ik heb archieven bezocht en heb gecorrespondeerd met streek- en gemeente-archieven en gesprekken gevoerd met verre familieleden. Deze activiteiten hebben me inmiddels al een aantal gegevens opgeleverd. Duidelijk is, dat het merendeel van de
's Gravenmoerse gezinnen "Hatenboer" het schippersberoep uitoefende. Tot het midden van de 19e eeuw waren er in 's Gravenmoer veel schepen en turfaken. Er was een haven met een scheepswerf, waar de zogenaamde 's Gravenmoerse aken werden gebouwd. In de laatste anderhalve eeuw verdween allengs de scheepvaart uit 's Gravenmoer. In 1950 werd de haven gedempt.
Met het verdwijnen van de scheepsbedrijvigheid in 's Gravenmoer, vertrokken ook van lieverlee de bij de scheepvaart betrokken Hatenboers naar elders. Zij,

waaronder ook mijn grootvader en vader, zochten een bestaan in Brouwershaven, Hellevoetsluis of Rotterdam. Mijn grootvader kon, vrij jong nog, door ziekte niet meer varen, mijn vader moest noodgedwongen in de haven van Rotterdam gaan werken. Door de emigratie van de Hatenboers uit 's Gravenmoer zal derhalve alleen voor diegenen onder de 's Gravenmoerders, die een (over)grootmoeder of (over)grootvader met de naam "Hatenboer" hebben gehad, deze naam nog een bekende klank hebben.

De eerste Hatenboer die zich in 's Gravenmoer vestigde, kwam uit Dongen. Hij was ca. 1697 te Heeze en Leende geboren en had de voornaam Jan. Hij trouwde op 4 januari 1722 te 's Gravenmoer met Dorothea Blok, geboren in 1700 te 's Gravenmoer. Jan Hatenboer overleed te 's Gravenmoer op 1 december 1769. Zijn beroep was gerechtsdienaar (= diender).

Zijn zoon Denis Janssen (Janssen is de verbastering van Janszoon) Hatenboer werd op 21 mei 1724 te 's Gravenmoer geboren. Hij was getrouwd met Jenneken Timmers, huwelijksdatum (nog) onbekend. Janneken overleed op 11 januari 1790. Denis op 17 december 1802. Zijn beroep was schipper.

Een zoon uit het huwelijk van Denis en Jenneken was Adriaan Denissen (Denissen is de verbastering van Deniszoon). Adriaan werd op 11 november 1757 te 's Gravenmoer geboren. Hij huwde met Adriana van der Kuijp uit Raamsdonk; huwelijksdatum (nog) onbekend. Nadat Adriana van der Kuijp op 5 september 1811 te 's Gravenmoer was overleden, trouwde Adriaan voor de tweedemaal, en wel op 17 september 1815, met Willemijna (Mijntje) Mouthaan. Mijntje Mouthaan overleed op 14 april 1821 te 's Gravenmoer. Het beroep van Adriaan is (nog) onbekend.

Wel is bekend, dat hij schipper was bij het patriottisch excercitie genootschap van 's Gravenmoer. Op 6 mei 1787, 's avonds half negen, werden enkele geüniformeerde leden van dit genootschap door Orangisten op de Vaart te 's Gravenmoer gemolesteerd. Adriaan was bij deze schermutseling betrokken. Van hem is ook nog bekend, dat hij in 1807 voor de baljuw (= vertegenwoordiger van de vorst) moest verschijnen. Hij had namelijk op 18 maart van dat jaar een woordenwisseling gehad met Johanna de Vries, echtgenote van Adriaan Nieuwenhuijsen. De ruzie was ontstaan over "vroege" aardappelen welke Adriaan van Johanna wenste. Volgens haar verklaring zou Adriaan haar toen op de "moos" (= was- en karnplaats van een boerderij) voor haar woning met een stok op de rechterbovenarm hebben geslagen, waardoor de arm volgens de door de baljuw "geregistreerde chirurgijn" zwaar gekneusd werd.
De datum van overlijden van Adriaan is (nog) onbekend.

Uit het eerste huwelijk van Adriaan Hatenboer met Adriana van der Kuijp, werden 7 kinderen geboren. Het eerste kind was Denis, geboren op 21 maart 1784. Denis werd visser. Hij huwde op 9 augustus 1814 te 's Gravenmoer met Dilia Antonij van Eerssel, geboren op 23 april 1794 te 's Gravenmoer. Denis overleed op 17 mei 1858 te 's Gravenmoer.

Dilia van Eerssel had haar echtgenoot 13 kinderen geschonken. Daarvan overleden er twee bij de geboorte en één 1,5 jaar oud. Het achtste kind werd geboren op 1 augustus 1827. Het was, evenals de 7 kinderen daarvoor, een jongen en hij kreeg de naam "Jan". Deze Jan Hatenboer was mijn

overgrootvader. Hij was in zijn werkzame leven schippersknecht bij Pieter Buijs. Over mijn overgrootvader Jan, zijn werkgever Pieter Buijs, zijn broer Cornelis die naar Brouwershaven vertrok en over nog andere Hatenboers hoop ik een volgende keer te kunnen schrijven.
Helaas beschik ik niet over foto's van mijn overgrootvader Jan en mijn grootvader Gijsbert, noch van andere oude Hatenboers, noch van de familie Buijs. Foto's en andere bijzondere familiestukken van mijn vaders ouders en grootouders zijn helaas door het bombardement van mei 1940 van Rotterdam verloren gegaan. Hopelijk bevinden zich onder de lezers van dit stukje personen die nog foto's en/of andere oude papieren van
's Gravenmoerse Hatenboers bezitten en bereid zijn deze enkele weken af te staanvoor het laten maken van kopieën. Foto's en documenten verlevendigen het verhaal. Ze halen de in het verhaal genoemde personen terug uit het verleden; ze brengen hen als het ware weer in ons midden."

Adriaan Hatenboer, 15 februari 1990

***Noot: in het boek Schippers van een Gedempte Haven van George Snijder komt de schippersfamilie Hatenboer regelmatig ter sprake.*